herpy

PILGIFTFROSKER

Santander Poison Frog

Andinobates virolinensis

Andinobates virolinensis er en liten, dagaktiv pilegiftfrosk på opptil 19 mm med skarlagenrødt hode og forkropp og brun bakkropp. Den finnes bare i tåkeskogen på den østlige Andeskjeden i Colombia. Arten er sårbar i naturen og holdes neppe, så stellet bygger på det kjølige, fuktige fjellklimaet i leveområdet.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Ranitomeya virolinensis; Dendrobates virolinensis; Minyobates virolinensis*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**19 mm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**5-10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Fjellskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskap	**Ingen** Oppdrettede dyr. Viltfangede dyr kan beholde giften lenge
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H for 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**19-23 °C**
Temperatur, natt	**15-19 °C**
Luftfuktighet	**85-100 %**
Vann	**Ingen vannskål**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetrollene bæres til vann**
Egglegging	**På bakken**
Egg per legging	**1-2**
Klekking	**16-24 dager**
Larvetid	**108-152 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Alger/planter og ferdigfôr**
Yngelpleie	**Bærer rumpetrollene**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Andinobates virolinensis er en liten pilegiftfrosk i slekten *Andinobates*, en gruppe små frosker fra Andesfjellene som tidligere ble regnet til *Ranitomeya*. De voksne blir opptil 19 mm fra snute til kloakk. Hodet og de fremre to tredjedelene av kroppen er dypt skarlagenrøde, og fargen glir over i brunt mot kloakken. Trommehinnen og oversiden av for- og bakbein er brune. Kjønnsforskjellene er ikke beskrevet.

Arten ble beskrevet i 1992 av Ruiz-Carranza og Ramírez-Pinilla og har tidligere stått som *Ranitomeya virolinensis*, *Dendrobates virolinensis* og *Minyobates virolinensis*.

Rumpetrollene er rødbrune på ryggen og kremhvite på undersiden. Temperament og levetid i fangenskap er ikke dokumentert; levetiden i boksen er lånt fra beslektede, små pilegiftfrosker.

Hudgift: pilegiftfrosker danner ikke giften selv, men tar opp alkaloider fra små leddyr i føden, særlig maur og midd. For *A. virolinensis* er giftens styrke ikke dokumentert. Artene i slekten regnes som mildt giftige, så froskene bør ikke håndteres, og hendene vaskes etter arbeid i terrariet. Oppdrettede dyr som bare får bananfluer og spretthaler, mangler giften.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Oppdrett av rumpetroll

Utbredelse og leveområde

Andinobates virolinensis finnes bare i Colombia på Cordillera Oriental, den østligste av Andeskjedene. Utbredelsen omfatter departementene Santander og Cundinamarca, og det er også funn fra Boyacá. De aller fleste funnene ligger i Santander.

Arten er vurdert som sårbar (VU) på IUCNs rødliste, fordi den bare finnes noen få steder, og fordi skogen trues av landbruk og skogshogst. Der den lever, er den vanlig.

> **Naturlig utbredelse:** Colombia.

LEVEOMRÅDE

Andinobates virolinensis lever på bunnen av tåkeskog fra omtrent 1.300 til 2.400 m over havet. Frosken er dagaktiv og holder til i løvlaget. Flere voksne kan dele samme bromelia, så arten er neppe territoriell. Den yngler hele året.

Føden er små leddyr som midd, spretthaler, maur og insektlarver. Temperatur og luftfuktighet er ikke målt i artens leveområde, men tåkeskog i denne høyden er kjølig og svært fuktig, med tåke eller regn mesteparten av året.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Det finnes lite kunnskap om stellet av *Andinobates virolinensis*, og arten holdes neppe i fangenskap. Stellet bygger på leveområdet: kjølig, fuktig tåkeskog med tykt løvlag og bromelier. Den nærmeste arten med erfaringer fra fangenskap er *Andinobates bombetes*, som også lever i kjølig fjellskog i Colombia; tallene for avl og oppdrett er lånt derfra. *Andinobates tolimensis* lever i samme type skog på Cordillera Central. De bedre kjente bromeliebeboerne *Ranitomeya variabilis* og *Ranitomeya imitator* kommer fra varmere strøk og krever flere grader mer.

Et terrarium på 45 × 45 × 60 cm passer til 3 dyr. Innred med et dreneringslag, et fuktholdende bunnsubstrat av for eksempel kokosfiber og skogjord og et tykt løvlag, som er froskenes viktigste oppholdssted. Plant tett med mose og små bromelier, og legg grener og biter av korkbark, slik at det er mange skjulesteder. Bromelier med vann i bladtrakten er steder for rumpetrollene, og en lav skål med fuktig skogjord er et godt sted for eggene. Ventilasjonen skal holde luften i bevegelse uten at fuktigheten forsvinner.

TEMPERATUR

Temperaturen er ikke målt i artens leveområde. 19-23 °C om dagen og 15-19 °C om natten passer til tåkeskog i 1.300-2.400 m høyde. Frosker fra kjølig fjellskog tåler varme dårlig, så terrariet må stå kjølig, uten sol fra vinduer og uten varmelamper. Blir rommet varmere enn 24 °C, må terrariet kjøles, for eksempel med en vifte eller ved å stå i et kjøligere rom.

Vinterhvile er ikke dokumentert, og årstidsforskjellen i temperatur er liten i tropisk høyland.

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal være 85-100 % med et fuktig løvlag hele året. Sprøyt minst to ganger om dagen eller bruk et tåkeanlegg, slik at løv og planter holdes fuktige, og la overflatene tørke litt mellom sprøytingene, så det ikke oppstår mugg. Bruk osmosevann, regnvann eller avklort vann. Stillestående, våt luft gir skimmel og hudinfeksjoner; en svak, jevn ventilasjon hjelper.

VANN OG VANNKVALITET

Arten skal ikke ha en vanndel. Vannet finnes i bladtraktene til bromeliene, der rumpetrollene vokser opp, og det må skiftes jevnlig, slik at det ikke blir grumset. Bruk osmosevann, regnvann eller avklort springvann. Amfibier tar opp stoffer gjennom huden, så bruk aldri såpe eller rengjøringsmidler i terrariet; skyll i stedet med varmt vann.

LYS OG UVB

A. virolinensis lever på skogbunnen i skygge, så lyset er først og fremst til plantene. Gi 10-12 timer lys om dagen med LED eller lysrør og mørke om natten. Det er ikke dokumentert at arten trenger UVB. Velges en svak UVB-kilde, må det være mye skygge.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Føden er små leddyr: spretthaler og bananfluer (*Drosophila*) i den minste størrelsen og små skrukketroll. Fôr 3-4 ganger i uken, og la det alltid være levende fôrdyr i terrariet. Dryss fôret med kalk de fleste gangene og med vitaminpulver 1 gang i uken. I naturen spiser arten midd, spretthaler, maur og insektlarver, så variert fôr er en fordel. Ungene får de samme fôrdyrene i aller minste størrelse.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Atferden i fangenskap er ikke dokumentert. I naturen deler flere voksne samme bromelia, så arten tåler trolig selskap og kan holdes i par eller en liten gruppe. Froskene bør ikke håndteres, fordi huden er følsom og tar opp stoffer; ved rengjøring flyttes dyrene til en ren, fuktig beholder.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Alder og størrelse ved kjønnsmodning er ikke dokumentert, og kjønnsforskjellene er ikke beskrevet for *Andinobates virolinensis*. Hos de nært beslektede *Andinobates tolimensis* og *Andinobates dorisswansonae* er hannene mindre enn hunnene, og hos *A. tolimensis* har hannene synlige stemmespalter. Hos *Andinobates bombetes* kjennes hannene på kallet og en svakt blåaktig strupe.

PARRING

Parring og kall er ikke dokumentert for *Andinobates virolinensis*. Arten yngler hele året i naturen, så det er ingen fast sesong eller hvileperiode. Hos *Andinobates bombetes* lokker hannen hunnen til eggleggingsstedet, og en gruppe med litt flere hunner enn hanner, for eksempel 2 hanner og 3 hunner, gir flest egg.

EGG OG RUMPETROLL

Hunnen legger eggene i løvlaget, og hannen bærer rumpetrollene opp i bromelier, hvor de vokser opp. Antall egg per kull er ikke dokumentert for arten. Hos *Andinobates bombetes* legger hunnen 1-2 egg om gangen, helst på fuktig skogjord.

Rumpetrollene kan vokse opp i bromeliene eller oppfostres hver for seg i små begre med rent, avklorert vann. De fôres med fiskeflak i små mengder, slik at vannet ikke blir grumsete.

METAMORFOSE

Klekketid og larvetid er ikke dokumentert for arten. Hos *Andinobates bombetes* klekkes eggene etter 16-24 dager, og larvetiden er omtrent 110 dager med fiskeflak som fôr og opptil 150 dager eller mer ved annen føde. Når forbena kommer, senkes vannet til høyst rumpetrollets høyde, slik at den lille frosken lett kommer opp på land.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene måler sannsynligvis omtrent 12 mm. Hold dem i en liten, fuktig boks med kjøkkenpapir eller løv, et stykke bark og en plante, sprut vann to ganger om dagen, og sørg for god luftutskifting. De første ukene spiser de spretthaler; deretter kan de få de minste bananfluene. Dryss kalk på fôret. Først etter flere måneder kan de flyttes til et større terrarium.

Helse og vanlige feil

Det finnes ingen artsspesifikk kunnskap om sykdommer hos *Andinobates virolinensis*. De mest sannsynlige problemene er de samme som hos andre små pilegiftfrosker fra kjølige strøk:

- Varme over 25 °C gir stress og kan være dødelig. Plasser ikke terrariet i sol eller nær varmekilder.
- Stillestående luft og for vått løv gir mugg og hudinfeksjoner. Sørg for ventilasjon, og la terrariet tørke litt av.
- Fôrdyr uten kalk og vitaminer svekker skjelettet, særlig hos hunner.
- Et dyr som slutter å spise, blir sløvt eller får røde, vattaktige hudområder, må til en veterinær med kunnskap om amfibier.

Arten er sårbar og finnes bare i et lite område, så dyr må aldri tas fra naturen.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.

Hele veiledningen med kart og oppdateringer: herpy.org/no/pilgiftfrosker/andinobates-virolinensis